

## **Kaupunginhallituksen vastine tarkastuslautakunnan vuoden 2025 arviointikertomukseen**

Kaupunginvaltuusto käsitteli 3.6.2026 §25 tarkastuslautakunnan laatiman vuoden 2025 arviointikertomuksen ja pyysi kaupunginhallitukselta lausunnon arviointikertomuksessa esiteltujen havaintojen johdosta esitettäväksi kaupunginvaltuustolle syyskauden 2026 alussa pidettävässä kaupunginvaltuuston kokouksessa.

### **1. Vastinepyyntö kaupunginhallitukselle**

- Miten TE-palveluiden vaikuttavuutta seurataan?
- Miten työmarkkinatuen kuntaosuuksien kasvua pyritään hillitsemään?

#### **Vastine:**

##### **Miten TE-palveluiden vaikuttavuutta seurataan?**

Turun työllisyysalueella toimii erityinen Vaikuttavuuspalveluiden tiimi, joka vastaa työllisyyspalveluiden jatkuvasta kehittämisestä.

Vaikuttavuuspalvelut vastaavat työllisyysalueen palvelujen ja niiden vaikuttavuuden systemaattisesta seurannasta ja arvioinnista. Tiimi luo, kehittää ja ylläpitää arviointiin tarvittavat prosessit sekä koordinoi niihin liittyvät tietolähteet ja menetelmät.

Vaikuttavuuspalvelut huolehtivat raportoinnista toiminta-alueille ja jäsenkunnille, vastuukunnalle, poliittiselle johdolle sekä varmistavat, että vaikuttavuustieto tukee päätöksentekoa ja palvelujen kehittämistä. Tiimi tukee myös keskitettyjä substanssipalveluita suunniteltaessa tulevia työllisyysalueen palvelujen hankintoja, jotta näiden palvelujen vaikuttavuutta voidaan jälkikäteen seurata. He seuraavat palveluiden vaikuttavuutta ja tuottavat tätä kautta päätöksentekoa tukevaa tietoa.

Tiimi analysoi palvelujen tuloksellisuutta hyödyntäen tilastollisia työkaluja, KEHA-keskuksen ratkaisuja ja muita kansallisia tietolähteitä. Lisäksi tiimi varmistaa, että arvioinnissa hyödynnetään sekä laadullista että määrällistä tietoa, huomioidaan eri asiakasryhmät ja tunnistetaan kehittämiskohteet palveluiden vaikuttavuuden parantamiseksi. Tiimi toimii myös aktiivisesti valtakunnallisissa verkostoissa, joissa kehitetään yhteisiä arviointikäytäntöjä ja jaetaan vertailutietoa eri alueiden kesken.

Tämä lisäksi Paimion toimialue seuraa tarkasti omien asiakkaidensa saamaa hyötyä eri palveluihin ohjaamisesta ja tämä tieto tulee nopeasti virkailijoiden käyttöön. Tuntemme asiakkaamme ja huomaamme nopeasti millainen palvelu edistää kenenkin työllistymistä tai etenemistä kohti seuraava askelmaa työllistymisen polulla.

Työvoimapalveluiden kustannusrakenne on niin kireä ja kasvavan paineen alla myös tulevaisuudessa, että joudumme tarkasti miettimään miten käytössä olevat määrärahat parhaiten tulevat käytettyä asiakkaiden tilanteiden edistämiseksi.

## Miten työmarkkinatuen kuntaosuuksien kasvua pyritään hillitsemään?

Työvoimapalveluiden paikalliset keinot vaikuttavat työttömyysturvan rahoitusosuuden kasvuun ovat hyvin rajalliset. Keskeisintä näiden maksujen hallinnassa on toimivat työmarkkinat, talouskasvu ja sitä kautta avautuvat työpaikat. Talouskasvun vilkastuminen ja työpaikkojen syntyminen ovat hyvin kaukana paikallisten toimijoiden ratkaisusta.

Se mihin voimme omilla toimillamme vaikuttaa tapahtuu asiakasrajapinnassa ja silloin esiin nousevat seuraavat keinot: asiakkaan ohjaaminen oikean etuuden piiriin, nopea työllistyminen, varhainen puuttuminen, pitkäaikaistyöttömyyden ehkäisy ja vaikuttaviin palveluihin ohjaaminen.

Asiakkaan ohjaaminen oikean etuuden piiriin. Tämä on aiemmin ollut toimiva keino ja tarkoittaa käytännössä sitä, ette olemme työkyvyttömiä henkilöitä ohjanneet sairauspäivärahalle, kuntoutukseen tai eläkepolulle ja selkeästi työmarkkinoiden ulkopuolella olevia henkilöitä toimeentulotuelle. Tilanne on hiljalleen muuttunut ja virta kääntynyt toiseen suuntaan. Kela ohjaa aktiivisesti ja sanktioita käyttämällä kaikki toimeentulotukea työttömyyden perusteella saavat henkilöt työvoimapalveluiden asiakkaiksi ja työttömyysetuuden piiriin. Nämä henkilöt ovat hyvin harvoin työkykyisiä tai työhaluisia. Heidän palvelunsa kuormittaa virkailijoita ja lisäävät kunnan maksuosuutta työttömyysturvasta. Sairauspäivärahan saaminen ja kuntoutukseen pääsy on myös vaikeutunut ja silloin asiakkaan etuus on työttömyysturva.

Nopea työllistyminen ja varhainen puuttuminen. Nämä keinot tepsivät parhaiten henkilöihin, joilla on ajantasainen koulutus ja tuore työkokemus. He ovat siis usein työpaikan vaihtajia ja vain käväisevät palveluissamme. Tätä ryhmää on helppo palvella ja saada myös nopeasti tuloksia aikaan.

Pitkäaikaistyöttömyyden ehkäisy. Henkilö lasketaan pitkäaikaistyöttömäksi, kun yhdenjaksoista työttömyyttä on kertynyt 12 kuukauden verran. Kunnan maksuosuudet työttömyysturvan rahoituksesta alkavat kertyä, kun työttömyysetuutta on maksettu 100 päivältä. Silloin se on 10 % etuuden määrästä. Maksut nousevat 100 työttömyyspäivän portaissa 400 päivään asti, jolloin maksuosuus on 40 prosenttia. 700 työttömyysetuuspäivän jälkeen se nousee 50 prosenttiin ja pysyy siinä, kunnes asiakas työllistyy ja onnistuu täyttämään työssäoloehdon. Tästä on helppo huomata, että suurimmat maksut kunnille kertyvät juuri tuolta erittäin pitkään työttömyysetuudella olleista henkilöistä. 700 päivää tulee täyteen, kun asiakas on ollut työtön 2 vuotta ja 8 kuukautta. On ikävä tosiasia, että nykyisessä taloustilanteessa tuo 700 työttömyyspäivän kertymä tulee asiakkailta täyteen liian helposti.

Palkkatuen käyttö työllistymisen apuna oli aiemmin yksi keino, jolla tätä ryhmää pystyi edes hieman auttamaan, mutta uudessa mallissa TE-uudistuksen jälkeen on tämäkin keino vesitetty hyödyttömäksi ja tulee kunnalle itse asiassa vielä kalliimmaksi, kuin maksaa tätä työttömyysturvan rahoitusta.

Pitkäaikaistyöttömyyttä olisi ehdottomasti pystyttävä ehkäisemään, mutta siihen ei ole olemassa tehokkaita keinoja, jos taloussuhdanne on huono. Tilanne, jossa pitkäaikaistyöttömyys lähtee voimakkaaseen kasvuun, kuten viime vuosina on käynyt, on tilastojen valossa erittäin hitaasti poistuva ilmiö. Siksi onkin oletettavaa, että vaikka talouskasvu ja työmarkkinat nyt lähtisivätkin reippaaseen nousuun, niin se vaikuttaa pitkäaikaistyöttömyyteen pitkällä viiveellä.

Vaikuttaviin palveluihin ohjaaminen. Tätä työtä teemme koko ajan sekä työllisyysalueen tasolla, että täällä paikallisesti. Kehitämme uusia palveluja ja pyrimme muokkaamaan vanhoista entistä parempia. Kustannustehokkuus on palveluissa myös keskeinen huomiomme kohde ja pyrimme kohdentamaan palvelut mahdollisimman tarkasti oikeille työnhakijoille.

## 2. Vastinepyyntö kaupunginhallitukselle

- Millä konkreettisilla mittareilla uuden strategian toteutumista seurataan?
- Kuinka usein strategian toteutumisesta raportoidaan valtuustolle?
- Sisällytetäänkö strategiaan taloudelliset riskimittarit?

### Vastine:

- Uusi strategia vuosille 2027-2030 hyväksyttiin valtuustossa 3.6.2026 §22, päätöksessä todettiin, että strategiaa ryhdytään soveltamaan heti.
- Vuoden 2027 talousarvion rakenteeseen tulee muutoksia, joilla uusi strategia tulee huomioiduksi:
- Vuoden 2027 ja 2028-2029 taloussuunnitelmakirjaan tulee kirjata valtuustoa sitovalla tasolla (=tulosaluetaso) strategiasta johdettuja tavoitteita, joiden tulee olla konkreettisia, mitattavia ja sellaisia, joiden toteutumista voidaan seurata vuoden aikana. Konkreettisten tavoitteiden seurannan päävastuu on ao. toimielimillä. Valtuustolle raportoidaan talousarvion toteumasta (eurot) vuoden varrella ja kattavammin osana talousarvio- ja tilinpäätöskirjan hyväksyntää.
- Valtuuston 3.6.2026 §22 hyväksymässä kuntastrategiassa ei suoranaisesti ole määritelty riskimittareita, vaikka talouden tasapaino ja arkijärki ovat keskeisessä roolissa hyväksytyssä strategiassa. Kaupungin toiminnallisia ja taloudellisia riskejä, arvioidaan talousarvio- ja tilinpäätöskirjoissa.

## 3. Vastinepyyntö kaupunginhallitukselle

- Onko kaupungilla ajantasainen korjausvelkalaskelma?
- Millä perusteilla kiinteistöjen ylläpitoa, peruskorjausta tai mahdollista luopumista priorisoidaan?
- Kuinka paljon kiinteistöjen ylläpitokustannusten arvioidaan kasvavan seuraavan viiden vuoden aikana?

### Vastine:

- Kaupungilla on riittävällä tasolla oleva käsitys korjausvelasta, joka ilmenee muun muassa korvausinvestointien määrästä. Virallisia korjausvelkalaskelmia ei ole teetetty, koska vaatisivat pysyviä määrärahavaroja talousarvioon.
- Kiinteistöjen ylläpitoa, peruskorjausta sekä luopumisia arvioidaan kiinteistön iällä, kunnolla, korjaustarpeilla sekä kiinteistössä olevan palvelun lakisääteisyydellä ja välttämättömyydellä. Tekninen toimi tarjoaa fasilitteetit ja käyttäjät määrittävät palveluiden tarpeen.
- Ylläpitokustannusten arvioidaan kasvavan vuosittain 5 %.

#### 4. Vastinepyyntö kaupunginhallitukselle

- Miten huolehditaan irtisanoutuneiden henkilöiden lähtöhaastatteluista ja miten saatua palautetta hyödynnetään?
- Miten kaupunki huolehtii yhdenmukaisista kehityskeskusteluista toimialoilla?
- Miten seurataan kehityskeskusteluiden ajantasaisuutta ja miten kehityssuunnitelmat tuodaan HR:ään ja johtoryhmälle tiedoksi?
- Miten varmistetaan, että Paimion kaupunki pysyy jatkossakin säästötavoitteista huolimatta kiinnostavana ja houkuttelevana työnantajana?

#### Vastine:

- Lähtöhaastatteluja varten on luotu sähköinen lähtöhaastattelukysely, jonka linkki löytyy kaupungin intrasta. Lähtöhaastattelun voi tehdä ao. esihenkilö, henkilöstöpäällikkö tai palveluksesta lähtevä työntekijä ohjataan täyttämään itsenäisesti sähköinen lähtöhaastattelukysely. Lähtöhaastattelujen tekemisestä täytyy muistuttaa esihenkilöitä / toimialoja. Haastatteluista saatua palautetta käytetään toimintojen kehittämiseen.
- Henkilöstöjärjestelmässä on valmiit yhtenäiset kehityskeskustelupohjat / lomakkeet kehityskeskustelujen käymistä varten. Vuoden 2027 talousarvioon kaikille toimialoille yhteiseksi strategiseksi tavoitteeksi tulee kehityskeskustelun käyminen.
- Kehityskeskustelujen ajantasaisuutta seurataan henkilöstöjärjestelmästä saatavan raportoinnin avulla. Kehityskeskustelut ovat luottamuksellisia, joten henkilökohtaiset kehityssuunnitelmat ovat myös esihenkilön ja työntekijän välisiä. Kaupungin johdon tiedontarpeita varten täytyy määritellä, mitä yleisemmän tason tietoa tarvitaan ja millä tavoin se tieto saadaan toimialoilta koottua. Henkilöstöjärjestelmän kehityskeskusteluista hr saa vain numeerisen tiedon käydyistä keskusteluista, mutta tietosuojaan vuoksi itse kehityskeskustelujen kirjaukset ovat luottamuksellisia.
- Säästötavoitteet ja työnantajamielikuva eivät ole toistensa vastakohtia. Kaupungin kannalta ratkaisevaa on se, kokevatko työntekijät säästötoimet hallituksi kehittämiseksi vai jatkuvaksi resurssien vähentämiseksi. Kaupunki pystyy tarjoamaan merkityksellistä työtä, hyvää johtamista ja mahdollisuuksia kehittyä, vaikka palkkatasossa ei aina kyetä kilpailemaan yksityisen sektorin kanssa.

#### 5. Vastinepyyntö kaupunginhallitukselle

- Miten konserniohjeen noudattamista seurataan?  
Millä tavoin konserniriskit raportoidaan valtuustolle?

## Vastine:

- Kaupungin uusi konserniohje hyväksyttiin valtuustossa 22.4.2026 §13 ja se tuli voimaan 1.5.2026. Konserniohjeen päivityksellä ajantasaistettiin kaupungin kuntakonsernin ohjausta vastaamaan nykyistä lainsäädäntöä ja hallintokäytäntöjä. Päivitetty ohje vahvisti omistajaohjausta, selkeytti vastuita sekä paransi kuntakonsernin talouden, riskienhallinnan ja hallinnon ohjausta.
- Konsernijohto (kaupunginjohtaja ja kaupunginhallitus) vastaavat omistajaohjausta sekä konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan organisoinnista.
- Kaupunginjohtajalla on puhe- ja läsnäolo-oikeus konserniyhteisöjen hallitusten kokouksissa. Lisäksi kaupungin nimeää toimialajohtajat harkintansa mukaan tytäryhteisöjen hallituksiin. Konserniohjeen noudattamista seurataan olemalla läsnä kokouksissa ja yhtiöiden raportoinnin perusteella.
- Konserniyhtiöt raportoivat kaksi kertaa vuodessa (31.8. ja 31.12.tilaneesta) kaupunginhallitukselle. Lisäksi vuoden 2027 talousarvioon tulee konserniyhtiöiden tavoitteita ja riskejä.
- Konserniohjeen mukaan tytäryhteisön on toimintansa laatuun ja laajuuteen nähden järjestettävä riittävä riskien hallinta sekä huolehdittava sen dokumentoinnista ja ajantasaisuudesta. Riskienhallinnan järjestämisen vähimmäistasolla on tunnistettava, analysoitava ja arvioitava yhteisön toimintaan kohdistuvat merkittävät riskit sekä määriteltävä toimenpiteet ja eri toimijoiden tehtävä- ja vastuualueet niiden hallitsemiseksi. Yhteisön on toimitettava ajantasainen riskienhallintadokumentti konsernijohtolle ja ilmoitettava muutostarpeista välittömästi tarpeen ilmennettyä. Raportointi valtuustolle tapahtuu talousarvio- ja tilinpäätöskirjoissa.

## 6. Vastinepyyntö kaupunginhallitukselle

- Onko HYTE-työlle asetettu taloudellisia vaikuttavuustavoitteita?

## Vastine:

- HYTE-työn taloudellisena vaikuttavuustavoitteena on edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä, hillitä palvelu- ja hoivakustannusten kasvua sekä ehkäistä syrjäytymistä ja vahvistamalla kuntalaisten terveyttä, hyvinvointia, toimintakykyä ja osallisuutta. Ennaltaehkäisevillä toimilla pyritään vähentämään korjaavien palvelujen tarvetta, tukemaan itsenäistä arjessa selviytymistä sekä vahvistamaan kunnan elinvoimaa ja taloudellista kestävyyttä.
- Taloudellisia vaikutuksia syntyy muun muassa liikunnan, kulttuurin, kirjastopalveluiden, järjestöyhteistyön, vapaaehtoistoiminnan, mielenterveyden edistämisen, ehkäisevän päihdetyön sekä osallisuutta vahvistavien palveluiden kautta. Näiden vaikutuksina voidaan nähdä korjaavien palveluiden tarpeen väheneminen, sote-kustannusten kasvun hidastuminen, ikääntyneiden toimintakyvyn säilyminen ja kotona asumisen pidentyminen, työ- ja toimintakyvyn vahvistuminen sekä syrjäytymisen ehkäisy. Lisäksi liikunnan edistäminen, turvallisuustyö ja esteettömyyden kehittäminen vähentävät tapaturmia, kaatumisia ja pitkäaikaissairauksia.
- HYTE-työ vahvistaa myös kunnan elinvoimaa ja vetovoimaa. Monipuoliset liikunta-, kulttuuri- ja kirjastopalvelut, monipuoliset harrastusmahdollisuudet, laadukkaat

varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelut, yhteisöllisyys sekä aktiivinen järjestötoiminta lisäävät kunnan houkuttelevuutta asuinpaikkana. Tämä tukee väestön hyvinvointia, kunnan pitovoimaa ja pitkän aikavälin taloudellista kestävyyttä.

- HYTE-työllä on myös suoria taloudellisia vaikutuksia kunnan valtionosuuksiin. Kunnille maksettava HYTE-kerroin palkitsee hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteista, toimintatavoista ja saavutetuista tuloksista. Hyvin toteutettu HYTE-työ voi siten sekä vahvistaa kuntalaisten hyvinvointia että lisätä kunnan rahoitusta.